

משטרת ישראל
אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 70.061			נהלי אג"מ
מספר: 220.70.38	תת-פרק: מתנדבים	פרק: שיטור וקהילה	
שם: שימוש ברכב שאינו משטרי לפעילות במשא"ז			תאריך פרסום: 13/06/2023
			תאריך תחילה: 13/06/2023
			תאריך ביטול:
			נוסח: 3

1. כללי

- א. **מהות הנוהל:** נוהל זה עוסק בקביעת התנאים וסדר הפעולות לשימוש ברכב שאינו משטרי לפעילות במשא"ז ע"י מתנדבי המשא"ז.
- ב. **רעיון מרכזי:** מתנדבי המשא"ז יבצעו פעילות רכובה וסיורים ממונעים לסיוע ליחידות המשטרה לשמירת ביטחון הנפש ומניעת עבירות, תוך הרשאה לבצע שימוש גם ברכב שאינו משטרי בתנאים המפורטים בנוהל זה, בנוסף לפעילות ברכב משטרי.
- ג. **עקרונות מנחים:**
- היתר לשימוש ברכב שאינו משטרי לפעילות משא"ז, יתבצע באישור ק' המתנדבים ביחידה, בהתאם לצורך המבצעי של היחידה ובכפוף לעמידה בכלל הקריטריונים להרשאתו.
  - ניתן להשתמש ברכב שאינו משטרי במסגרת פעילות יחידתית כגון יחידות רכבי שטח (גייפים), יחידות חילוץ ויחידות פינוי צירים או במסגרת סיור ממונע כגון משא"זור (סיור צוות מתנדבים למשימת בולטות ונוכחות), סיור ברכב רשות או סיור במסגרת משמר שכונה/ישוב.
  - פעילות ברכב שאינו משטרי, יכולה להתבצע ברמת תחנה/יחידה, כאשר האחריות במקרה זה על ההפעלה המבצעית היא של ק' אג"ם תחנה/יחידה, או במסגרת פעילות המש"ק/בסיס ובאחריות מפקד המש"ק.
  - שימוש ברכב שאינו משטרי בשירות המשא"ז אינו מקנה לו מעמד של רכב ביטחון וגם לא את הסמכויות הנגזרות מכך על פי תקנות התעבורה.
  - סיור משטרי ברכב שאינו משטרי יאויש ע"י מתנדבי משא"ז בלבד, ללא נוכחות שוטר,

עובד רשות וכדומה (למעט במשימות חיפוש נעדרים, חילוץ והצלה).

6) השימוש ברכב תוך שימוש בפנס המפיץ אור מהבהב (עפ"י תקנה 62 לת"ת) ובניפוק מ"י בלבד.

7) סימון הרכב נועד לצורכי זיהוי ובולטות בלבד ולא מאפשר הפעלת סמכויות של רכב ביטחון ובכלל זה מעבר על תקנות התעבורה.

8) הפעלה של מתנדב ברכב שאינו משטרתי, תתבצע בהתאם לנוהל אג"ס מס' 220.70.12 "הוצאת מתנדב לפעילות במשא"ז", ובאחריות הגורם המפעיל את הסיור במשמרת.

ד. **אחריות מקצועית לנוהל**: רמ"ד מתנדבים/מח' מתנדבים.

2. **מטרת הנוהל**

הסדרת תחום השימוש ברכב שאינו משטרתי על ידי מתנדבי המשא"ז.

3. **הגדרות**

א. **נהג הרכב** – מתנדב משא"ז, בעל הרכב או אדם שהוסמך מטעמו להשתמש ברכב, ושהוא בעל רישיון נהיגה מתאים לרכב.

ב. **רכב שאינו משטרתי – סוג הרכב**:

1) רכב פרטי או מסחרי שמשקלו עד 3.5 טון (דרגת רישיון נהיגה מסוג B).

2) טנדר שמשקלו מעל 3.5 טון (דרגת רישיון נהיגה מסוג C) לדוגמה: סילווראדו, פורד ושברוולט, **לטובת הפעלה ביחידות חילוץ, יחפ"ץ ויח' רכבי שטח בלבד!**

ג. **רכב שאינו משטרתי** – רכב העונה לתנאים בסעיף 3.ב. ובכלל זה:

1) **רכב פרטי** – רכב בבעלות פרטית של המתנדב.

2) **רכב שטח** – רכב כביש/שטח בעל מערכת הנעה כפולה לארבעת הגלגלים (4x4).

3) **רכב שטח** – טרקטורון, העונה לקריטריונים האלה:

א) קיים מס' רישוי לרכב.

ב) הוא נע על 4 גלגלים לפחות.

ג) ההיגוי נעשה באמצעות הגה (ולא מוט היגוי/כידון).

ד) הוא צוין ברישיון הרכב כ"רכב שטח".

ה) מורשה לנהיגה על כביש (**רכב שטח שאינו מורשה נהיגה על כביש, ינוע על גבי עגלה ייעודית שעליה יחולו מבחן רישוי שנתי וביטוח**).

4) **רכב חברה/תאגיד/ליסינג תפעולי (נהג יחיד)** – בתנאי שהטופס **בנספח א' לנוהל** נחתם ע"י גורם מורשה בחברה (כולל ציון פרטי החתום ותפקידו בחברה).

5) **רכב רשות** – רכב בבעלות או ברשות (מושכר וכדומה) רשות עירונית, רשות מקומית, או מועצה אזורית, מועצה מקומית – הפעלת הרכב בהתאם לנוהל אג"ס מס' 220.70.27 "שימוש ברכב רשות בפעילות במשא"ז".

4. **פירוט השיטה**

א. **רכב שאינו משטרתי בשימוש המשמר האזרחי חייב לעמוד בכל תנאים האלה במצטבר**:

1) הרכב מבוטח בביטוח חובה וברשות המתנדב מסמכי רישוי תקפים (בעת מילוי תפקיד

בפעילות במשטרה, קיים כיסוי צד ג' באחריות חב' ענבל וכיסוי לנזק שנגרם לרכב, יטופל וייבחן במסגרת הוועדה המשטרתית בחשבות לפיצוי בגין נזק.

- (2) מחויב במעבר מבחן רישוי כקבוע בתקנות התעבורה.
- (3) שנתון הרכב – מקסימום 19 שנים (כולל), בהגיע הרכב לשנתון 20 חל איסור שימוש ברכב.
- (4) על הרכב אין פרסומת מכל סוג שהוא, לרבות מדבקות/פרסומים מסחריים/מסרים פוליטיים/חברתיים (למעט רכב רשות, שיכול לשאת סימני זיהוי של הרשות בלבד, ורכב חברה שיש לו את סלוגן החברה בגודל סביר).
- (5) מבחינה חיצונית ייראה הרכב הפרטי תקין, שלם ונקי.
- (6) הרכב יזוהה באמצעות מגנטים עם כתובית וסמל משטרה, וכן על פי צורך רשאים להציב ברכב פנס המפיץ אור כחול ו/או אדום מהבהב, עפ"י תקנה 62 לתקנות התעבורה (בדגש על רכב הפועל במשימת בולטות ומניעת עבירות) ובתנאי שקודם לכן נתקיימו כל התנאים האלה:

א) איש משא"ז – המשתמש ברכב שאינו משטרה נושא פנס כאמור - זומן לתפקידו, נרשם ביומן ההפעלה (כולל מספר רישוי הרכב הפרטי), תודרך על ידי מפעילו ונמצא בשעת מילוי התפקיד שהוטל עליו ובידו אישור בכתב על כך מאת הגורם המוסמך לכך במשטרת ישראל.

ב) הרכב נרשם בשירת הסירנה, כרכב המשמש בפעילות את המשמר האזרחי, תוך ציון פרטי הצוות והשעות שהוא משמש בתפקיד כאמור.

ב. הרכב כוח אדם ברכב שאינו משטרה

בסיוור ממונע ברכב שאינו משטרה יהיו 2 מתנדבים לפחות וציוותם ייעשה בסייגים האלה:

- (1) אין לשתף בסיוור מי שאינו מתנדב משא"ז.
- (2) אין לשתף מתנדבים בני נוער בסיוור המבוצע ברכב שטח.
- (3) בסיוור ברכב בו שותפים נערים (משא"ז או רכב רשות), יהיה מבוגר אחד יחד עם שני נערים ולא יותר משני נערים בכל רכב.

ג. תחומי פעילות ומשימות

- (1) ניווד מתנדבים למוקדי פעילות.
- (2) סיוור בולטות ונוכחות לשמירת בטחון הנפש ולמניעת עבירות.
- (3) סיוור גלוי לאכיפת חוקי תנועה כולל טיפול באירועים על פי הסמכה שלב ב' תנועה (ובלבד שברכב מתנדבי תנועה- תחנה (לא כולל תנועה ארצי-את"ן), שאחד מהם בוגר הכשרת תנועה שלב ב' ובאישור רמ"ת תחנה/ק' מתנדבים.
- (4) חיפוש נעדרים וחילוצים.
- (5) רכבי שטח – סיוע לאוכלוסייה באירועים בהם נדרשת הפעלת רכבי שטח בשל תנאי שטח המצריכים עבירות גבוהה או תנאי מזג אוויר וכדומה.
- (6) הגעה לזירת ת"ד לצורך מתן טיפול ראשוני, הכוונה והזרמת תנועה.
- (7) ניווד מתנדבים במסגרת מבצעים משולבים עם שוטרים – מבצעי מחסומים, מבצעי שב"ח, מבצעי תנועה, מבצע בתחום מניעת עבירות איכות חיים.

8) יחפ"ץ – פינוי צירי תנועה.

9) סיוע בעת מצב חירום - סיוע בחילוץ אנשים באירועי מז"א קיצון, חלוקת מזון וציוד, סיוע לאוכלוסיות בסיכון וכדומה.

5. שליטה

- א. רכב שאינו משטרתי יאושר לפעילות במסגרת משא"ז, רק לאחר בדיקה אישית של ק' מתנדבים כי על הרכב אין מדבקות מסחריות או פוליטיות והכלי נראה תקין (ללא פגיעת פח), תוך שימוש בהצהרה בכתב על ידו בנושאים אלה.
- ב. באחריות ק' מתנדבים לוודא כי הרכב מבוטח בביטוח חובה, וקיימים מסמכי רישוי תקפים.
- ג. אישור השימוש למתנדב ברכב ופרטי הרכב (מס' רישוי, סוג) יוזנו במערכת המחשוב.
- ד. חלוקת פנסים מהבהבים לשימוש המתנדבים בשעת מילוי תפקיד אליו זומנו ואודותיו תודרכו, תהיה לפי כללי הניפוק הנהוגים במשטרה ובמשא"ז לגבי ציוד. הפנס יימסר למתנדב בתחילת המשמרת ע"י המב"ס, כנגד חתימה על הציוד ויוחזר על ידו מיד בתום המשמרת.
- ה. חל איסור להשאיר פנס מהבהב באופן קבוע או זמני בידי מתנדב, מעבר למועד בו הוא מצוות לפעילות אליה זומן.
- ו. הרכב יירשם ביומן/מערכות מידע כולל רישום ניפוק פנס כחול מהבהב.
- ז. רישום הפעילות עם הרכב יתועד גם בשירת הסירנה.
- ח. המתנדב יצויד באישור בכתב, המתיר את השימוש בפנס מהבהב (ראה **נספח ב'**) חובת נשיאה האישור בכל פעילות.
- ט. מתנדב שיחרוג מהנוהל או ישתמש בפנס מהבהב בניגוד לכללים שפורטו לעיל, תיבחן המשך חברותו במשא"ז. מתנדב שישתמש בפנס מהבהב לצרכים פרטיים - תישקל הגשת תלונה בגין התחזות וטיפול בהליך פלילי בהתאם.

6. מנהלה

- א. זכאות להחזרי דלק בגין שימוש שאינו משטרתי בפעילות במשא"ז, תהיה בהתאם לנוהל אג"ס מס' 220.70.39 "החזר הוצאות דלק למתנדב משא"ז".
- ב. צילומי רישיון נהיגה ותעודות ביטוח חובה של הרכב, יתויקו בתיקו האישי של המתנדב, כולל אישור ק' מתנדבים להפעלת הרכב בסיור ממונע, בעת ביצוע תפקידו במשא"ז על הבדיקה האישית באשר למצב הנראות של הרכב.
- ג. לצוות המבצע סיור ברכב שאינו משטרתי ינופק, ע"י מב"ס/ק' מתנדבים, שילוט מגנטי ופנס כחול מהבהב.
- ד. אמצעים לניפוק ברמת יחידה – יפורט לכל יחידה בנספח (לנוהל זה) הנוגע אליה.

7. רמה מבצעית המחייבת לנוהל

- א. קצין מתנדבים מרמת התחנה/יחידה אזורית באת"ן ומג"ב – ניהול התהליך.
- ב. רע"ן מתנדבים מחוזי/מג"ב/ק' מתנדבים את"ן/קצין מתנדבים מרחבי – פיקוח ובקרה על קיום תהליך תקין עפ"י המותווה בנוהל זה.
- ג. הגורם המפעיל – הפעלת המתנדבים בהתאם למותווה.
- ד. מחלקת מתנדבים – תיקוף הנוהל וביצוע בקורות בנושא.

8. הטמעה והדרכה

- א. בכניסה לתפקיד – יועבר כחלק מתהליך הלמידה העצמית בעת כניסה לתפקיד של ק' אג"ם, ק' מתנדבים ומב"סים.
- ב. ריענון – במסגרת שיעור שבועי אג"ם/מתנדבים ובתדריך המתנדבים עת יציאתם לפעילות.

9. בקרה

- א. עיתוי – הגורמים המקצועיים והפיקודיים יבדקו נושא זה במסגרת הבקורות השגרתיות של מח' מתנדבים, מחוז, מרחב ותחנה.

ב. נושאים לבקרה:

- (1) הוצאת מתנדב לפעילות ברכב שאינו משטרתי, עפ"י המתווה בנוהל.
- (2) רישום ותיעוד סיורים ממונעים .
- (3) החזר הוצאות דלק לרכבים המורשים כמותווה בנוהל דלק.
- (4) הפעלה תוך שימוש בפנס כחול מהבהב כנדרש.
- (5) עמידת הרכב בקריטריונים הקבועים בנוהל זה.

נספחים

- נספח א' – אישור להפעלת רכב חברה/ליסינג בסיור במסגרת המשא"ז/מ"י.
- נספח ב' – אישור שימוש בפנס מהבהב ברכב שאינו משטרתי.
- נספח ג' – פיצוי מתנדב בגין נזק לרכב/לרכושו, עמו פועל בהתנדבות במשא"ז.

נספח א'

אל: ק' אג"ס/ק' מתנדבים יחידה: _____

הנדון: אישור להפעלת רכב חברה/ליסינג בפעילות במסגרת המשמר האזרחי/מ"י

לאחר שקראתי את הנוהל העוסק בשימוש ברכב שאינו משטרתי לפעילות במשא"ז, והבנתי אותו אני מאשר למתנדב:

מס' ת"ז

שם פרטי ושם משפחה

_____

_____

להפעיל את הרכב שברשותו (שנמצא בבעלות חברה _____) ושמספר הרישוי שלו הוא _____, במסגרת הפעילות אליה זומן ולשמה נרשם ביומן הפעלה במסגרת המשמר האזרחי/מ"י.

לראיה באתי על החתום:

חתימה+חותמת

תפקיד בחברה

שם+משפחה

תאריך

_____

_____

_____

_____

אישור שימוש בפנס מהבהב ברכב שאינו משטרתי

אל: משטרת ישראל/המשמר האזרחי/תחנת _____:

בתוקף סמכותי, על פי היתר לתקנה 62 לתקנות התעבורה, הנני מאשר בזה למתנדב המשמר האזרחי:

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____

ת"ז: _____

להציב על רכבו מסוג _____ שמספרו: _____

פנס מהבהב בצבע כחול, לצורך ביצוע תפקידו במשמר האזרחי

תוקף האישור: בתאריך: _____ עד תאריך: _____

הערה: האישור תקף בעת שהמתנדב ממלא תפקיד בפועל בלבד!

פרטי המאשר דרגתו וחתימתו: _____

תאריך: _____

פיצוי מתנדב בגין נזק לרכב/לרכושו עמו פועל בהתנדבות במשא"ז

1. רקע כללי:

- א. פיצוי מתנדב בגין נזק לרכוש/רכב, נעשה במ"י במסגרת הוועדה המשטרתית לפיצוי בגין נזק, שעל חבריה נמנים נציגי חשבות המשטרה, יועמ"ש, את"ל ואמ"ש.
- ב. לאחרונה הובאה לפתחנו פניה הנוגעת לפיצוי בגין נזק לרכבי מתנדבים במהלך פעילות מבצעית. בפניה התבקשנו להבהיר באופן ברור את תהליך הפיצוי ותנאי הפיצוי למתנדב, כולל בגוף הנוהל.
- ג. בהתאם פנינו אל מדור בקרה בחשבות, האחראי לרכז את הטיפול בפיצוי בגין נזק שנגרם לציוד אישי לשוטרים ומתנדבים, על מנת להיוועץ בנושא.

2. להלן הבהרות והנחיות מדור בקרה וחשבות:

- א. פעם בחודש מתכנסת וועדה משטרתית לפיצוי בגין נזק שעל חבריה נמנים נציגי חשבות המשטרה, יועמ"ש, את"ל ואמ"ש, כאשר במועד זה דנה הוועדה בכלל הבקשות אשר התקבלו לרשותה עד למועד כינוסה.
- ב. סמכות הוועדה היא לפיצוי עד לסך מירבי של 5,000 ₪, כאשר בקשות לפיצוי העולות על סכום זה, תועברנה לאישורו של סגן בכיר לחשב הכללי.
- ג. הכללים לטיפול בנושא, לרבות הקריטריונים למתן פיצוי, הרכב חברי הוועדה המשטרתית והיקף הפיצוי אותו מוסמכת הוועדה לאשר, מעוגנים בהוראות תכ"ם של החשב הכללי במשרד האוצר (הוראות על פיהן מונחים גופי הציבור ובכלל זה מ"י): ס' 13.8.1 (פיצוי בגין נזק שלא במזיד שנגרם לעובד מדינה) ו-ס' 13.8.2 (פיצוי בגין נזק במזיד שנגרם לעובד מדינה) (להלן: "ההוראות").
- ד. בהוראות נקבע שמשרד האוצר ישתתף בהוצאות הנובעות מנזק שנגרם לרכושו האישי של עובד ציבור (ובעניינו הכוונה לשוטרי/מתנדב) בעת מילוי תפקידו, ובלבד שהנזק נגרם באופן מובהק עקב הדרישות המיוחדות של מילוי תפקידו ו/או עקב רשלנות המשטרה, זאת בתנאי שהשוטר/מתנדב נקט את כל הפעולות והאמצעים הסבירים למניעת הנזק.
- ה. כמו כן, הוועדה לא תאשר פיצוי בגין נזק/אובדן חפצים אישיים או מכשירים השייכים לשוטר/מתנדב, שהובאו על ידו למקום עבודתו, אף אם העובד השתמש בהם לצורך מילוי תפקידו (שכן חפצים הנחוצים למילוי תפקידו של השוטר/מתנדב יסופקו אך ורק ע"י המשטרה).
- ו. חרף האמור לעיל, הוועדה מוסמכת לאשר פיצוי ביחס לנזק לפריטים האלה: משקפי ראייה, עדשות מגע, פרטי לבוש ונעליים (אזרחיים- מותנה בקיומו של פטור) ואבזרים נלווים, שעון יד, משקפי שמש, טלפון נייד, ארנק ותיק (למעט תכולתם), וכיוצא באלה.
- ז. בהתאם לקבוע בסעיף 2.1.2.5 להוראת התכ"ם, ככלל, לא יינתן פיצוי לכלי רכב או לחפצים אישיים הנמצאים בכלי הרכב או גניבתם, כאשר בכל מקרה סכום הפיצוי בגין נזק לרכב לא יעלה על סכום ההשתתפות העצמית שנקבע במכרז עובדי מדינה, להלן: גיל 21-24 - 1320 ₪, גיל 24-30 - 1200 ₪, גיל 30 ומעלה 1400 ₪.

ח. לציין כי במסגרת אירועי נזק בודדים לרכבי מתנדבים אשר הובאו לפתחה של הוועדה ובהתייעצות הוועדה אל מול גורמי האוצר, אישרה הוועדה פיצוי בגין נזק לכלי רכב ששימשו בפעילות מתנדבי משא"ז, זאת במקרים בהם השימוש ברכב נעשה בהתאם לקבוע בנוהל אג"ם מס' 220.70.38, כאשר סכום הפיצוי לא עלה על סכום ההשתתפות העצמית הר"מ.

ט. עד כה הובאו בפני הוועדה בקשות בודדות לפיצוי בגין נזק לרכבי מתנדבים, כתוצאה מהפעלתם בפעילות מבצעית בהתאם לדרישת המשטרה. מקרים נקודתיים אלו הובאו לידיעת גורמי האוצר הרלוונטיים, והפיצוי בגינם התאפשר באופן חריג.

י. עמדת חשב המשטרה היא כי יש להמשיך לפעול בהתאם להוראת התכ"ס, כאשר כל אירוע נזק לרכב מתנדב כתוצאה מפעילות מבצעית, ייבחן נקודתית ע"י הוועדה המשרדית לפיצוי בגין נזק, ובהתייעצות עם גורמי האוצר, יוחלט בדבר האפשרות למתן פיצוי ושיעורו.

3. לסיכום ולאור האמור לעיל, הנחות היסוד ואופן הטיפול הפורמלי בגין פיצוי נזק לרכוש/רכב מתנדבי המשא"ז הם כדלקמן:

א. רכוש של מתנדב שאינו כלול בפריטים בסעיף 2. ה. לעיל, ומשמש את המתנדב בפעילות במשא"ז כגון: רכבים, סוסים (ביחידות פרשים), אופניים (ביחידות אופניים) וכדומה, לא נכלל במסגרת הרכוש שהוועדה המשטרית מוסמכת לאשר פיצוי בגין נזק שנגרם לו, וכל הטיפול בנזק שיגרם לרכוש זה, ייבחן לגופו של עניין בהליך חריג, וללא יכולת לאמוד ולהעריך מראש את תוצאות הוועדה וגובה השיפוי שיאושר (אם וכאשר יוחלט לאשר).

ב. גם אם יאושר באופן חריג פיצוי למתנדב, גובה הפיצוי לא יותאם בהכרח לגובה עלות הנזק בפועל.